

**DANIELA
KOVÁŘOVÁ
SBOHEM,
CIZINKO**

ROMÁN S DETEKTIVNÍ ZÁPLETKOU

MLADÁ FRONTA

**DANIELA
KOVÁŘOVÁ
SBOHEM,
CIZINKO**

ROMÁN S DETEKTIVNÍ ZÁPLETKOU

MLADÁ FRONTA

Sbohem, cizinko

Román o vztazích s detektivní zápletkou

Daniela Kovářová

Mladá fronta

„Neporovnávej svůj život s jinými. Nemáš potuchy, čím museli projít.“

Regina Brett

Hance Wurstové – moudré, krásné bytosti, která mě kdysi vzala pod ochranná křídla a od těch dob ke mně patří.

Možná také proto, že se mi v leccems podobá.

PROHLÁŠENÍ AUTORKY:

Podobnost hrdinů a popsaných událostí se skutečnými osobami je čistě náhodná. Všechna popisovaná místa v Plzni jsou však reálná, podobně jako okolnosti související s kremací. Pouze restaurace, v níž probíhá oběd, je místem čistě fiktivním.

Text © Daniela Kovářová, 2012

PODĚKOVÁNÍ

Příběh *Sbohem, cizinko* jsem nosila v hlavě čtyři roky, psala šest měsíců a mnohým vděčím za to, že knížku dnes můžete držet v ruce. Nápad na románový příběh jsem dostala při psaní první knihy povídek, inspirovaly mě k němu debaty s rodiči i nemoc mé sestry a otázky, které vyvolala: Jak dobře vlastně známe své nejbližší? Opravdu víme, co se v jejich myslích děje? Není náš pohled na ně ovlivněn jejich rolí v rodině? Uvědomujeme si vůbec, že matka je také kamarádka, milenka a sestra? Nebo že muž, kterého známe jako dědečka, byl kdysi mladý a plný síly? Jaké myšlenky a pocity svým blízkým sdělujeme a které si necháváme pro sebe? Pak se ovšem nedivme, že nám jejich kroky připadají nepochopitelné a nelogické.

Toto téma – vztahy mezi členy rodiny – ve mně zrálo a čekalo na správnou chvíli, kterou jsem si zkracovala diskusemi s kamarády a konzultacemi s odborníky. O to více mě bolí, že sestra Romka, která vždy bývala mým prvním čtenářem, z této knihy mohla přečíst jen část. A že jeden z pohřbů, které jsem v poslední době absolvovala, byl ten její.

I když příběh začíná smrtí, nakonec končí optimisticky. A já s radostí děkuji všem, kteří se na výsledné

podobě knihy podíleli. Předně děkuji mé kolegyni – advokátce a lékařce Janě Kollrossové, s níž jsem probírala smrt hlavní hrdinky; manželům Wurstovým a mému tchánovi Josefu Kovářovi za vzpomínky na dobu mládí a plzeňské realie; své dceři Janě a její sestřence Majdě za pomoc s postavou Myšky, i mému otci Jiřímu a kamarádům Františku Smejkalovi, Honzovi Nádravskému, Karlu Šetkovi, Milanu Čechurovi, Vladimíru Císařovi a Honzovi Oulickému za trpělivost a odpovědi na mé troufalé otázky o sexuální aktivitě mužů vyššího věku.

Vzpomínám na noční telefonické debaty s maminkou Evou o ději a charakterech jednotlivých postav a upřímně jí děkuji. Řediteli Správy hřbitovů a krematoria v Plzni Jiřímu Skalovi patří můj dík za to, že mi otevřel dveře, jimiž obvykle vstupujeme neradi a se srdcem plným smutku. Paní Ivaně Podlenové, vedoucímu krematoria Ladislavu Vlácilovi a jeho kolegům za podrobný výklad práce v pohřební službě i možnost podívat se do zákulisí, obvykle nepřístupného. Mé dlouholeté přítelkyni, emeritní ředitelce Západočeské galerie v Plzni Janě Potužákové vděčím za tip na plzeňského autora portrétu hlavní hrdinky. A můj spolužák Luboš Polách mi připomněl báseň Jaroslava Holoubka, kterou kdysi zhudebnil pro naši folkovou skupinu.

K definitivní podobě příběhu přispěli přátelé a známí, kteří byli ochotni přečíst napsané části a diskutovat se mnou, která z variant je lepší. Jmenovitě děkuji Honzovi Sykovi, Hance Koukolíkové, Mirce Sedláčkové, Ludmile Diestlerové, Zdence Štochlové, Květě Nejdlové, Oldovi Navrátilovi, Daně Ferkové a zejména drahému

příteli Karlu Havlíčkovi. Několik podstatných myšlenek v této knize pochází totiž z jeho hlavy. Podobně jako mé předchozí knihy i tuto přečetly a chyby mnou vyrobené opravily Helena Šebestová a Irena Zítková.

Nemohla bych psát bez své rodiny – manžela Martina a dětí Janči a Jeníka. A těší mě, že jsou na mé spisovatelské aktivity pyšní, namísto aby se za ně styděli, přestože se v popisech mnohých skutků, slabostí nebo tužeb poznávají.

Konečně děkuji Antonínu Kočímu, programovému řediteli nakladatelství Mladá fronta, a jeho kolegyni Magdaleně Potměšilové za odvahu příběh vydat i trpělivost, s níž vzdorovali mým dotazům a přáním. Bez nich by kniha nikdy nevyšla.

Ať tedy napínavý příběh pobaví či zaujme i vás, čtenáře. Na vaše reakce se budu netrpělivě těšit.

Daniela Kovářová

30. června 2012

e-mail: daniela.kovarova@gmail.com

ČASOVÁ OSA

- 1945 - narodil se **Richard Vágner** (v den příběhu je mu 66 let)
- 1947 - narodil se doktor **Felix** (64 let)
- 1947 - narodila se **Ria Moudrá**, později provdaná **Vágnerová** (64 let)
- 1948 - narodila se **Kateřina Moudrá** (63 let)
- 1950 - narodil se **Pepi Horák**
- 1959 - narodil se **Daniel Fürst** (52 let)
- 1967 - **Ria** a **Richard Vágnerovi** uzavřeli manželství
- 1969 - **Rie** a **Richardovi** se narodila dcera **Anna Vágnerová**, později provdaná **Horáková**
- 1990 - **Anna** a **Pepi Horákovi** uzavřeli manželství
- 1990 - **Rie** a **Richardovi** se narodil syn **Ivo Vágner** (21 let)
- 1992 - narodila se **Lea** (19 let)
- 1993 - zemřel **Pepi Horák** (ve věku 43 let)
- 1993 - **Anně** a **Pepimu** se narodila dcera **Myška Horáková** (18 let)
- 2011 - zemřela **Ria Vágnerová** (ve věku 64 let)

PŘED PĚTI DNY

(Prolog)

„Do prdele,“ vyhrkne Ria a ve zlomku času, který jí zbývá, sleduje, jak se její mazlík řítí k betonovému pilíři.

Brzdit nestihne. S otevřenýma očima vnímá přibližující se šedivou stěnu a zakřivení času, které jí připadá nekonečné. V pravém rohu zorného pole zachytí pomalý pohyb vodní kapky, která putuje po venkovní straně skla, bere s sebou další sestry a roste. A pak to přijde jako rána do hrudního koše.

Auto dosáhlo nárazové rychlosti sto čtyřiceti kilometrů za hodinu. A přestože se aktivují všechny čtyři airbagy, nemá tělo proti setrvačné síle žádnou šanci.

Napadne ji, jestli to bude bolet, ale v okamžiku nárazu už nic necítí. Srdečnice se odtrhne od srdce a prudký zpětný pohyb hlavy jí zlomí páteř a poškodí míchu. Obě zranění jsou smrtelná. Náraz zdeformuje čelo vozu, čímž jí rozdrtí nohy na malé kousíčky a na stehenních kostech způsobí tříštivé i otevřené zlomeniny. Deformace přední části automobilu jí vtlačí volant do hrudního koše. Ostré části zlomených žeber protrhnou obě plíce, roztrhnou slezinu, zhmoždí játra a ledviny a způsobí břišní krvácení. Pokožka obličeje i části těla nechráněné oblečením jsou potráhány a na mnoha kostech vzniknou drobnější zlomeniny.

Čelní sklo se promění v tisíc brilantových kousků, které drží pohromadě jen umělohmotná bezpečnostní fólie, neviditelně umístěná mezi tenkými vrstvičkami slitiny křemíku.

Řidička Ria Vágnerová zemře na následky traumatického poranění během tří vteřin a ani okamžitá odborná pomoc by na té skutečnosti nic nezměnila. Koho její smrt zarmoutí a kdo z ní nakonec bude těžit? A co když Ria vůbec nemusela zemřít?

5:01

Richard Vágner i bez pohledu na hodiny ví, že je pět ráno. Už léta se probouzí ve stejnou dobu a pak už neusne. Procitnutí není náhlé a chvíli mu trvá, než si uvědomí, kde je, kým je a co bude následovat.

Teď už ví. Loni oslavil pětasedesát, je stavební inženýr a jeho největší vášní je vážná hudba.

Oddychne si, mozek je v pořádku. Pak dostane chuť na cigaretu. Není to pro něj nic nového, chuť je stejná jako včera a jako všechny předešlé dny. Kouří od osmnácti, poprvé si zapálil v prvním ročníku vysoké školy a od té doby kouřit nepřestal. A největší chuť na cigaretu má vždycky po probuzení.

Hned druhou největší chuť míval po souloži, ale to bylo kdysi. Teď leží, touží po cigaretě a jako každý den se snaží chuť potlačit, protože Ria si nepřeje, aby kouřil v domě.

Jeho žena je ve skutečnosti Marie, ale kdysi se rozhodla, že se jí bude říkat Ria, a své přání prosadila podobně nesmlouvavě jako kterékoli jiné.

Richard si vybaví její tvář. Když na ni myslí, nikdy ji nevidí v dnešní podobě, s uzlem zrzavých, neposedných vlasů, s povislými, namalovanými tvářemi a vráskami kolem očí. V jeho představách je vždycky mladá,

s rezavými vlasy do pasu, zvonovou sukní, velkým výstřihem a rudě nalakovanými nehty. Tak vypadala onoho jara roku 1967, kdy mu jeho tehdejší dívka Kateřina představila svou sestru. Ani ve vzpomínkách není Ria tak krásná jako Kateřina, ale má v sobě cosi mnohem přitažlivějšího. A Richard si je od prvního okamžiku jist, že jí naprosto propadl, i když ho bude ničit, ubližovat mu a nedovolí mu volně dýchat. Od chvíle, kdy ji uviděl, ví, že bez ní není schopen žít.

„Ona tě jen očarovala,“ křičela na něho tehdy Kateřina. „Vysaje tě, vymačká a odhodí.“

Ví, že má pravdu, přesto je z jeho děvčete během chvilky přítelkyně bývalá.

Uvědomuje si, že za svou touhu zaplatí, ale není mu pomoci.

O čtyřiačtyřicet let později leží Richard v posteli a přemýšlí, kdy přestal být okouzlen a jak k tomu došlo. Nevzpomíná si na žádný zlom nebo revoluci. Změny přišly, či spíše přicházely, pomalu a nenápadně. Nejprve prohrál jednu bitvu, pak druhou, desátou, stou, a pak už nebylo o co bojovat. Měla ve všem pravdu a o všem rozhodovala. A kupodivu ho neodhodila, protože sám vyklidil pole a boje vzdal.

Neměl jsem tehdy rezignovat, napadne ho, když teď leží na zádech, touží po cigaretě a vzpomínky se objevují jedna za druhou. Měl jsem s ní bojovat, dokud nebyla tak silná. Jako v pohádce totiž sílila s každým vítězstvím.

Těžce vydechne a zavře oči. A pak mu do mysli pomalu proniká poznání. Jako by se vězení kolem změnilo. Na-

jednou ví, že mu už nikdo nebude nic zakazovat. Může si zapálit, teď hned a v pokoji, ve kterém spí a který kdysi dávno patřil i jí.

Pak vědomí udeří plnou silou. Je svobodný. Jeho žena zemřela.

Konečně. Posadí se.

„Nikdo už mě nebude buzerovat,“ šeptne do ticha a po paměti sáhne na noční stolek. Nikdo ho nebude nutit, aby kouřil na verandě. Nemusí sklápět prkénko toalety. Může usnout u televize. A koupit si psa.

Celý život jen na něco čeká. Ale teď – teď už to konečně přijde.

5:15

V domě na okraji Plzně, v pokoji, který mu Ria kdysi dávno určila, když rozhodla o zrušení manželské ložnice, sedí Richard, kouří druhou cigaretu a přemýšlí, zda by ji neměl doplnit lokem něčeho ostřejšího.

„Alkohol rozšiřuje cévy, které zúžila cigareta, čímž se obě státem podporované drogy vzájemně neutralizují,“ říká rodinný přítel doktor Felix. „Takže deset z devíti lékařů doporučuje, aby se obě drogy neužívaly odděleně, ale naopak naráz!“

Richard pozoruje žhnoucí konec cigarety a přemýšlí o dalších změnách, které ho čekají.

Kulečník dostupný kdykoli. A nemusí nikomu hlásit příchod.

Možná by si mohl kulečník pořídit domů a z její ložnice udělat kuřárnu. Vdechuje nikotin, cítí jeho účinek v plicích a vychutnává porušení dřívějších pravidel. Všechno se změní. Dnes ještě vydrží pohřeb a od zítřka se mu otevře nový život. Nebude držet žádný smutek. Ještě má před sebou spoustu zážitků. Vždyť i v televizi pořád říkají, že ani v sedmdesáti není pozdě začít.

Za okny je tma, ani ptáci ještě nejsou slyšet. Richard má radši letní rána, ale teď je konec září a svítá později. Vstane a potmě si jde ulevit. Pouliční osvětlení a srpek měsíce osvětlují část pokoje, který Richard důvěrně zná. Vzpomene si, že v něm kdysi bydlela Kateřina.

Richard se vrátí do postele a přemýšlí o Mariině sestře. Překvapí ho to, protože si na ni dlouhá léta nevzpomněl. Docela jasně vidí před sebou mléčnou pleť posetou pihami, krátké, měděné vlasy, štíhlou postavu a vážný pohled na svět. Tehdy nepochyboval o tom, že si ji vezme. Byla stejná jako on, sportovně založená, vybavená podobným technickým mozkiem, smála se stejným vtipům a stejně jako on chodila na schůzky a na vlak dřív. Nemuseli spolu mluvit. Stačil pohled a rozuměli si.

Pak mu představila svou sestru a společně naplánovaná budoucnost přestala existovat. Richard byl uchvácen. Snažil se bránit citům, ale Ria ho k sobě přivábila jako Siréna a on se od ní už nedokázal odtrhnout.

Leží v posteli a usilovně se snaží nemyslet na Kateřinu. Kdysi dávno si zakázal výčitky svědomí, a teď se diví,

proč se mu její tvář stále vrací. Pak ji překryjí jiné ženské tváře, křivky a tvary. Vidí sám sebe, jak kráčí po ulici a dívky se po něm ohlížejí. Je zase mladý, má svalnatá ramena, dolíčky ve tváři a před sebou očekávání něčeho velkého. Vzrušeně dýchá a uvědomí si, že má erekci. Je to příjemný pocit po dlouhé době a potěší ho, že je jí schopen. Ruka mu sjede do kalhot pyžama a pevně stiskne penis.

Ještě ho čekají zajímavé věci, ujistí se a cítí, jak se pomalu propadá do spánku. Těsně před tím, než znovu usne, si uvědomuje vlastní překvapení, protože usnout po předčasném probuzení se neúspěšně snaží léta. Pak už ve snu kráčí za štíhlou dívkou s měděnými vlasy. Její obličej nevidí, takže neví, zda je to mladá Marie nebo Kateřina, anebo někdo úplně jiný. V každém případě sen je příjemný a plný nadějných budoucích příslibů.

Netuší, že venku svítá a dům se pomalu probouzí.

5:30

O sto kilometrů dál na severovýchod, v pražském bytě na Homolce procitne profesorka biologie Kateřina Moudrá. Budík včera večer nastavila na šestou, ale je vzhůru dlouho předtím, než se rozezvučí. Jako kdyby její tělo vědělo, že na pohřeb své sestry nemůže přijet pozdě. Nemusí přemýšlet, kde je, ani kým je; vědecký mozek to ví od prvního okamžiku.

Leží ve tmě a opakuje si každé slovo, které dnes řekne, i pohyb, který udělá. Když si uvědomí, že už neusne, pomalu vstane. Po ránu obvykle provádí soustavu cviků na protažení, ale dnes se cítí odpočínutě a mladě. Soustředěně se obléká. Co si vezme na sebe, má do detailu promyšleno už mnoho let, a vybrané oblečení leží od včerejška připravené vedle postele. Plním i sliby dané sobě, jak řekla kdysi Angelika, i když to není Katčina oblíbená filmová hrdinka. Ona sama totiž za nejdůležitější pohlavní orgán považuje mozek.

Líčení nanese dokonalé, ale decentní. Jiná žena by patrně zvolila řasenku odolnou proti slzám, ale Kateřina si je jista, že při obřadu ani potom nebude brečet.

Když je hotová, pozorně se zadívá na svůj obraz na dveřích šatní skříně. Zrcadlo jí ukazuje vysokou, štíhlou ženu se zelenýma očima, s bílou pletí posetou drobnými pihami a pravidelnými rysy v obličeji. Neposlušné měděné vlasy má pod ušima rovně zastřiženy, ale prstýnky kudrn dokážou z účesu vytvořit mladistvý a vzdušný dojem. Kateřině Moudré bude třiaašedesát, ale vypadá mladší. Udržuje se v dobré kondici dlouhými procházkami, spánkem a zdravým životním stylem, a starší muži se za ní stále ohlížejí. K jemným, pravidelným rysům čas dodal jen vějířky kolem očí a vrásky na čele.

Spokojeně se usměje na svůj obraz. Do černé kabelky vhodí sluneční brýle, do větší tašky deštník, anglický odborný časopis *Folia Microbiologica* a novou knihu Michaela Cunninghama a vyjde z bytu. Zvolna kráčí pražským zářijovým ránem a zhluboka vdechuje

vzduch se slabou příchutí smogu. Ví, že na vlakové nádraží dorazí včas. Mohla by do Plzně jet autem. Stále ráda řídí, ale dnes se z nostalgických důvodů rozhodla pro vlak.

Moje sestra je mrtvá, opakuje si na schodech v metru. Na tu chvíli čekala tolik let. Konečně jede na její pohřeb! Srdce se jí rozbuší, podobně jako před několika dny, kdy se tu novinu dověděla. Ještě teď si dokáže vybavit pocit ohromení kombinovaný s výbuchem radosti. Skutečně se stalo to, o čem dlouhá léta snila, co si představovala a v tajných záhybech duše přála.

Tuší, že od dnešního dne nebude nic stejné jako dřív.

6:58

V metru se Kateřina posadí na jedno z volných míst a zkontroluje čas. Za chvíli bude sedm a někde nad její hlavou právě vychází slunce.

Je pracovní den a s každou další stanicí směřující do centra Prahy se vůz metra více zaplňuje. Špička sice nastane až mezi osmou a devátou, přesto kolem ní přibývá cestujících. Někteří voní zubní pastou a košínskou, jiní jsou neučesaní a páchne jim z úst. Dívá se na tváře kolem sebe a udivuje ji absence krásy. Touží po dokonalosti, jakou nachází v práci a u živočichů. Při pohledu na otlá těla Pražanů a pomačkané tváře s otisky spánku pochopí, co její spoluobčany přitahuje na šoubyznysu a politice – vysoká koncentrace sou-

měrných tváří a pěstěných postav. Napadá ji, jak málo stačí sebezapření, ale nejspíš už dnes nejsme ochotni se vzdát chuti, touhy ani uspokojení. Podobně jako její sestra a Richard.

Snažili se jí to tehdy vysvětlit jako záblesk, jako zázrak. Nechtěla pochopit a dodnes sestře neodpustila. V době dospívání se hodně hádaly, a v jistém smyslu s ní pak už Kateřina nepromluvila nikdy. Odjela do Prahy na studia a do Plzně už se nevrátila.

Potřeše hlavou, aby se zbavila vzpomínek. Minulost je pryč, bude myslet na budoucnost.

Nejbližše jejímu sedadlu stojí dvě mladičké dívky s batohy ověšenými špinavými plyšovými hračkami. Kateřinu napadne, že kdysi se batohy nosily jen do hor. Marie by si ovšem nikdy batoh nevzala, nosila vždycky kabelu nebo kufr. Dnešní nositelky batohů mají černě nalakované nehty a několik stříbrných náušnic v každém uchu. Už delší dobu po Kateřině pokukují, chichotají se a šepetem komentují její oblečení.

„Má tedy ránu!“ vypískne jedna.

Vy jste ale pletací jehlice, pomyslí si Kateřina, však vám časem dojde, že černé oblečení neznamená radost, ale žal. Když obě propuknou v neutišitelný smích, vybaví se jí dávné dívčí vylomeniny a koutky úst jí začnou cukat. Ráda by se s nimi přestala ovládat. Vlastně si už ani nepamatuje, kdy se naposledy bezstarostně a bez zábran smála. Sklopí hlavu k zemi a snaží se zachovat vážnou tvář. Několik dospělých cestujících dívky počastuje káravým pohledem.

Kateřině se prudce zlepší nálada. Před deseti dny